

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Pirkko Tellervo Ohvo	Telia Tunnistus	21.11.2025 08:36:45 UTC+02:00
Minna Elina Matinvuori	Telia Tunnistus	21.11.2025 08:45:04 UTC+02:00
LEENA ROSENBERG	Telia Tunnistus	21.11.2025 09:00:52 UTC+02:00
Raimo Kalevi Ojala	Telia Tunnistus	24.11.2025 09:53:16 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Minna Matinvuori

Vanhusneuvosto 20.11.2025 pöytäkirja

Aika ja paikka

Aika: 20.11.2025 klo 12.00 – 14.05

Paikka: Valtuustotalo, lautakuntien kokoushuone

Läsnä

Pirkko Ohvo, puheenjohtaja
Kalle Heikkinen, varapuheenjohtaja
Marko Haakana
Tuomo Happonen
Ilkka Hiltunen
Esko Koistinen
Anja Korhonen
Raimo Ojala
~~Satu Pirskanen,~~
Pirita Laukkanen, varajäsen
Leena Rosenberg
Raija Tsutsunen

Muut osallistujat

Minna Matinvuori, hallinnon asiantuntija, pöytäkirjanpitäjä
Janne Hentunen, hyvinvoinnin edistämisen johtaja
~~Kati Vähäsarja, kansalaistoiminnan palveluiden päällikkö~~
Seppo Ruotsalainen, tietoturvapäällikkö, asia 1, klo 12.50 saakka
Anne Sahrjo, hyvinvointikoordinaattori, asia 2, klo 12.50 - 13.23

Käsiteltävät asiat

1 Kokouksen avaus

Päätösehdotus

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja todetaan läsnäolijat

Päätös

Todettiin läsnäolijat. Poissa oli jäsen Satu Pirskanen ja hänen tilallaan oli varajäsen Pirita Laukkanen.

2 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuopion Vanhusneuvoston toimintasäännön mukaan kokouskutsu on lähetettävä viimeistään seitsemän vuorokautta ennen kokousta. Vanhusneuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on yli puolet jäsenistä.

Päätösehdotus

Puheenjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3 Pöytäkirjan tarkastajien valitseminen

Pöytäkirja tarkastetaan tekniikan niin mahdollistaessa kokouksen päätyttyä tai viimeistään kokousta seuraavana päivänä. Pöytäkirja lähetetään puheenjohtajalle, pöytäkirjanpitäjälle ja pöytäkirjantarkastajille sähköisesti allekirjoitettavaksi. Pöytäkirja pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa (www.kuopio.fi) kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Päätösehdotus

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja esittää, että Kuopion vanhusneuvosto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa kokouksessa kokouspaikalla läsnä olevista jäsenistä.

Päätös Valittiin Raimo Ojala ja Leena Rosenberg.

4 Tietoturva-asiat

Tietoturvapäällikkö Seppo Ruotsalainen esittelee asiaa.

Puheenjohtaja

Keskustellaan asiasta.

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Asia merkittiin tiedoksi. Tietoturvapäällikön dia-esitys liitetään pöytäkirjan liitteeksi.

5 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointikoordinaattori Anne Sahrion esittelee asiaa.

Puheenjohtaja

Keskustellaan asiasta.

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Sihteeri lähettää viimeisimmän Anne Sahrion lähettämän version suunnitelmasta (heti sen saatuaan) neuvostolle kommentteille.

Sovittiin, että mielipiteet / lausunnot hyvinvointisuunnitelmasta lähetetään suoraan puheenjohtajalle 12.12. mennessä.

6 TA-2026 valmistelutilanne

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen esittelee asiaa.

TA-materiaali löytyy Kuopion kaupungin nettisivuilta [LINKKI](#).

Puheenjohtaja

Keskustellaan asiasta.

TA-valmistelutilanne merkitään tiedoksi.

Päätös Asia merkittiin tiedoksi.

7 Toimintasuunnitelma 2026 (liite)

Käydään läpi esitys toimintasuunnitelmasta 2026.

Puheenjohtaja

Keskustellaan asiasta.

Vanhusneuvosto hyväksyy toimintasuunnitelman 2026.

Päätös Vanhusneuvosto hyväksyi toimintasuunnitelman 2026.

8 Kotoutumisohjelma (liite)

Pyydetään kotouttamisohjelman toteuttamismalleista esitys alkuvuoden kokoukseen.

Puheenjohtaja

Keskustellaan asiasta.

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Päätettiin, että pyydetään esittely alkuvuoden kokoukseen.

9 Kuopion strategia 2035 (liite)

Asia käsitelty työvaliokunnassa 5.11.2025 ja kommentit lähetetty markkinointijohtaja Kirsi Soiniselle.

Puheenjohtaja

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Asia merkittiin tiedoksi.

10 Kirje/vastaus PALI-kyselyyn (liite)

Asia käsitelty työvaliokunnassa 5.11.2025 ja vastaus lähetetty palautteen antajalle.

Puheenjohtaja

Asia merkitään tiedoksi.

Päätös Asia merkittiin tiedoksi.

11 Tiedoksi vanhusneuvostolle

Puheenjohtaja

Vanhusneuvosto merkitsee alla olevat asiat tiedoksi.

- Liikenneturvan kirje – vanhusten liikenneturvallisuus

Sovitaan ensi kevään kokoukseen esittely.

HVA:n ajankohtaiset;

[Varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin -tilaisuuksien kiertue käynnistyy](#)

- Siilinjärvi ti 25.11. klo 18–19.30, Yrityskeskus INNOCUM, rakennus I1, 2 kerros, (Harjamäenraitti 7)
- Kuopio ke 26.11. klo 18–19.30, Valtuustosali, (Suokatu 42)
- Iisalmi to 27.11. klo 18–19.30, Luma-keskus, (Savonkatu 5)
- Lapinlahti ti 2.12. klo 18–19.30, Valtuustosali, (Asematie 4)
- Suonenjoki ke 3.12. klo 18–19.30, Yrityspuisto Futuria, auditorio, (Jalkalantie 6)
- Keitele to 4.12. klo 18–19.30, Suvanto-sali, (Koulutie 3–4)
- Riistavesi ke 10.12. klo 18–19.30, Riistaveden koulu (monitoimitalo), (Koulutie 12)
- Nilsia to 11.12. klo 18–19.30, Mantun kulttuuritalo, (Vesitornintie 1)

Kuntakohtaisten tilaisuuksien kesto on noin 1,5 h.

[Harjulan sairaalan yksiköt muuttavat KYSin pääsairaalaan marras–joulukuussa - Pohjois-Savo](#)

Vanhusasiavaltuutetun syksyn tilaisuuksia:

4.12.2025 Tilaisuus ikävaikutusten arvioinnista päätöksenteossa

Päätös Asioiden merkittiin tiedoksi.

12 Muut mahdolliset asiat

Seuraava työvaliokunnan kokous pidetään 15.12.2025 klo 9 valtuustotalolla, lautakuntien kokoushuoneessa.

Päätös Asia merkittiin tiedoksi.

13 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.05.

Allekirjoitukset

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pirkko Ohvo
puheenjohtaja

Minna Matinvuori
pöytäkirjanpitäjä

Raimo Ojala
pöytäkirjantarkastaja

Leena Rosenberg
pöytäkirjantarkastaja

Liitteet Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma 2026
kotoutumisohjelma
Vanhusneuvoston kommentit / Kuopion kaupungin strategia 2035
Kuopion vanhusneuvostolta vastaus Tuula Laitiselle ja hänen
kanssakirjoittajilleen
Vinkkejä tietoturvaan_vanhusneuvosto_2025

Kuopion kaupunki

PL 228 (Tulliportinkatu 31)

70101 Kuopio

Puhelin: 017 182 111

www.kuopio.fi

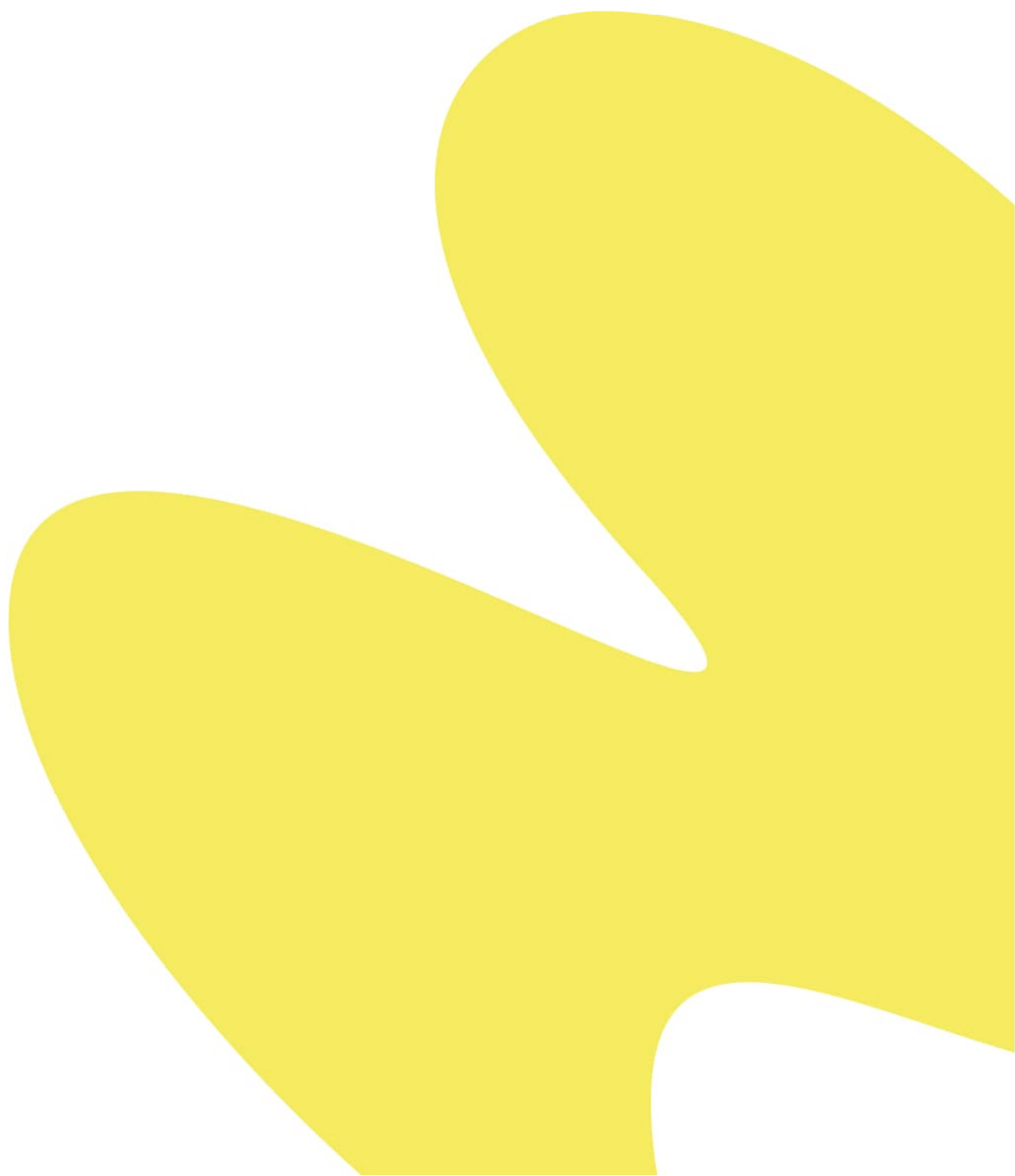
Y-tunnus: 0171450-7

Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma 2026

- Perehdytään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaan, edistetään ja tuetaan vanhusten hyvinvointia ja arjen turvallisuutta.
- Seurataan Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja ikäihmisten neuvoston toimintaa ja sen toteutumista koko Kuopion kaupungin alueella sekä pyritään tiivistämään yhteistyötä.
- Osallistutaan ikääntyneen väestön palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.
Järjestetään ja osallistutaan ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia edistävään toimintaan:
 - Järjestetään Kielonpäivän juhla
 - Vanhustenviikon suunnitteluun ja järjestelyihin osallistuminen yhteistyökumppaneiden kanssa
 - Ikäihmisten hyvinvointia edistäviin tapahtumiin osallistuminen
- Kuullaan ikäihmisten palveluista Kuopion eri alueilla.
- Tuodaan esille ikääntyvien ihmisten näkökulma ja annetaan lausuntoja sekä tehdään aloitteita, esityksiä ja kannanottoja.
- Järjestetään tapaaminen Pitäjäraatien puheenjohtajien ja kaupungin eri palvelualueiden kanssa koskien maaseutualueiden ikääntyneille kaupungin tuottamia palveluita.
- Seurataan Kuopion hyvinvointisuunnitelman toteutumista sekä osallistutaan uuden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen.
- Kutsutaan asiantuntijoita ja päättäjiä kertomaan valmistelussa olevista asioista ja palveluista.
- Tiedotetaan vanhusneuvoston toiminnasta ja ikääntyneitä koskevista asioista päättäviä tahoja, eläkeläisjärjestöjä sekä asukkaita. Vastuu tiedottamisesta on myös kaikilla vanhusneuvoston jäsenillä. Vaikutetaan kaupungin viestinnän kehittämiseen.
- Edistetään yhteistyötä eri toimijoiden kuten eläkeläisjärjestöjen, vapaaehtoistoimijoiden ja potilasjärjestöjen kanssa, osallistutaan ajankohtaisiin hankkeisiin ja niiden suunnitteluun.
- Osallistutaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen vanhusneuvostoille järjestämiin aluekokouksiin, järjestäjänä ja osallistujana.
- Osallistutaan koulutuksiin, webinaareihin ja seminaareihin
- Vastataan ikäihmisiä koskeviin kyselyihin.

KUOPIO

Kotoutumisohjelma

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

Sisällysluettelo

1 Kotoutumisohjelma	2
2 Kotoutumisen alkuvaiheen palvelut.....	3
2.1 Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14§).....	3
2.2 Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 15 §)	4
2.3 Osaamisen ja kotoutumisen sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §).....	4
2.4 Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio ja kotoutumissuunnitelmat työllisyysalueelle	5
2.5 Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25 §)	5
2.6 Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27 §)	6
3 Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa	7
4 Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 10 §:n 1 mom. 5 kohta)	7
5 Asettautumispalvelut (KotoL 5§ kohta 3)	8
6 Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi.....	8
7 Yhteistyö.....	9

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

1 Kotoutumisohjelma

Uuden kotoutumislain mukaan (laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023) kunnan on laadittava kotoutumisohjelma, joka on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus (13§) Kotoutumislain sekä kotoutumisohjelmaan kuvattujen palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista sekä työelämävalmiuksia. Kotoutumisohjelman tavoitteena on myös tukea yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelmaa käytetään kotoutumisen alkuvaiheen asiakastyön välineenä ja sitä voidaan hyödyntää myös perehdyttämisen tukena.

Kuopion kaupunki, Tuusniemi, Lapinlahti ja Kaavi ovat sopineet sopimuksellisesta yhteistyöstä kunnan vastuulla olevien kotoutumispalvelujen järjestämisestä työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille. Tässä Kuopion kaupungin, Lapinlahden, Tuusniemen ja Kaavin kuntien kotoutumisohjelmassa kuvataan näiden kuntien sekä Kuopion työllisyysalueen näitä kuntia koskevat kotoutumisen alkuvaiheen palvelut. Tätä kotoutumisohjelmaa koordinoi Kuopion kaupungin maahanmuuttokoordinaattori. Kotoutumisohjelma on laadittu yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen, Kuopion työllisyysalueen, alueen oppilaitosten, järjestöjen sekä muiden kumppaneiden ja asiantuntijoiden kanssa. Ohjelmaa varten on tehty verkostolle kyselyjä sekä järjestetty työpajoja. Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmä toimii Kuopion osalta kotoutumisohjelman ohjausryhmänä. Ohjelmassa kuvatut palvelut tullaan visualisoimaan ja julkaisemaan kaupungin maahanmuuttopalvelujen nettisivuilla. Kuopion Kaupungin hyvinvointiryhmä seuraa ohjelman toteutumista. Tarvittavat muutokset ohjelmaan sovitaan Kuopion osalta hyvinvointiryhmässä ja kuntien kanssa sopimuksen mukaisissa seurantalavereissa.

Kuopion kaupungilla vastuu maahanmuuttopalveluiden kaupunkitasoisesta koordinaatiosta on kaupungin työllisyyspalvelun vastuualueella. Kaupungin työllisyyspalvelu vastaa työvoiman ulkopuolisten maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalveluista, kiintiöpakolaisten vastaanotosta sekä kotouttamisesta. Työttömien työnhakijoiden osalta vastuu on Kuopion työllisyysalueella. Maahanmuuttajien palvelut ovat laaja kokonaisuus, joten palveluiden toteuttamisessa on kaupungin palvelualueilla jatkossakin suuri rooli esimerkiksi kielikurssien, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja asuntotoimen osalta. Maahanmuuttajataustaiset henkilöt palvelevat kaupungin palveluissa elämäntilanteensa ja palvelutarpeensa mukaisesti. Järjestöillä ja vapaaehtoistoiminnalla on myös merkittävä rooli kotoutumisen saralla. Järjestöjä tuetaan tässä tehtävässä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimesta antamalla mm. koordinaatitukea. Kuopio pyrkii edistämään toimenpiteitä paikallisyhteisön vastaanottavuuden lisäämiseksi (hyvät väestösuhteet, oman kielin ja kulttuurin ylläpitäminen, antirasistinen työ). Kaupungin hyvinvointiryhmä toimii kotoutumispalveluja yhteen sovittavana strategisena ryhmänä.

Kotoutumisohjelmaa on käsitelty kaupunginhallituksessa 25.11.2024.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

2 Kotoutumisen alkuvaiheen palvelut**2.1 Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14§)**

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä tarvittaessa kotoutumissuunnitelma tehdään henkilölle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta ja joka/jonka:

- saa kotihoidon tukea (laadittava aina)
- on pyytänyt itse arviointia tai on toisen viranomaisen yhteydenoton perusteella tietoon tullut henkilö (vain, jos henkilön arvioidaan tarvitsevan)
- toimeentulotuen tarve on pitkittynyt (laadittava aina). Arviointi voidaan tehdä monialaisena, jos maahanmuuttajalla on kotoutumiseen liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita

Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään henkilön osaaminen, työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä koulutuksen ja muiden kunnan tai palveluntuottajan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet sekä järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Palvelutarvearvion perusteella maahanmuuttaja voidaan ohjata työmarkkinoille, koulutukseen tai muihin kotoutumista edistäviin palveluihin.

Palvelutarpeen arvioinneissa tehdään tarvittaessa tiivistä yhteistyötä Kuopion kaupungin maahanmuutto-ohjaajan, Kuopion työllisyysalueen työvoimaviranomaisen tai Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuutyöntekijöiden kesken. Tuusniemen, Lapinlahden ja Kaavin asiakkaiden osalta hyödynnetään kunnan työntekijöiden osaamista ja tietämystä alueen omiin palveluihin ja tarpeisiin nähden. Vastuun- ja työnjakoa tehdään jo palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä ja erityisesti suunnitelman laatimisen yhteydessä.

Työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvio tehdään Kuopion kaupungin maahanmuuttopalveluissa maahanmuutto-ohjaajan toimesta. Kuopion kaupungin maahanmuutto-ohjaaja tekee nämä arviot myös Tuusniemen, Lapinlahden sekä Kaavin kuntien työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille. Palveluntuottamisesta ja asiakastapaamisista sovitaan palvelutarpeen mukaisesti. Lähtökohtaisesti osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään henkilökohtaisella ajalla lähitapaamisena kunnan osoittamassa tilassa.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

2.2 Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 15 §)

Kuopion kaupunki voi laatia yhdessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman henkilölle tarvittaessa, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta ja joka/jonka:

- on pakolaistaustainen kuten kiintiöpakolainen, turvapaikkaprosessin kautta oleskeluluvan saanut; perheen yhdistämisen kautta Suomeen tulleet; tilapäistä suojelua saanut henkilö, jonka kotikunta on Kuopio; alaikäiset pakolaistaustaiset, jos palvelutarpeisiin ei ole jo vastattu muulla asiakassuunnitelmalla
- on ihmiskaupan uhri, voidaan poiketa kolmen vuoden määräajasta, jos hänet tavoitetaan kotoutumista edistävien palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä
- toimeentulotuen tarve on pitkittynyt ja jos on ilmeistä, että maahanmuuttajalla on kotoutumiseen liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita
- on muu henkilö, jos hänen kotoutumisensa edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista

Monialaisen palvelutarvearvion tekemisestä työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille vastaa Kuopion kaupungin maahanmuutto-ohjaaja edellä mainittujen henkilöiden osalta. Ohjaaja pyytää aina alaikäisten ja ilman huoltajaa tulleiden osalta hyvinvointialueen edustajat mukaan tapaamiseen. Kiintiöpakolaisten sekä muiden ryhmien osalta voidaan arvioida tapauskohtaisesti, edellyttääkö henkilön kotoutumisen edistäminen palvelujen yhteensovittamista ja palvelutarpeen arviointia Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Palvelutarvearvion laatimiseen voidaan kutsua muitakin eri viranomaisia tai yhteistyötahoja tilanteen niin vaatiessa.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin vastuutaulukko on tämän ohjelman liitteenä. Vastuutaulukkoa päivitetään ja se tullaan julkaisemaan Kuopion kaupungin nettisivuilla (<https://www.kuopio.fi/tyollisyys-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelu/international-house/maahanmuuttopalvelut/>).

2.3 Osaamisen ja kotoutumisen sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §)

Kuopion kaupungin maahanmuutto-ohjaaja vastaa työvoiman ulkopuolisten maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelman (myös monialaisen) laadinnasta. Ensimmäinen

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

18.11.2024

Julkinen

Työllisyyspalvelu

kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti samalla tapaamisella kuin tehdään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa aina, mikäli palvelutarpeeseen ja palveluiden järjestämiseen tulee olennaisia muutoksia, mutta vähintään puolen vuoden välein. Suunnitelman päivittäminen voidaan tehdä lähitapaamisena tai hyödyntämällä etäyhteyttä/etävalmennusta, mikäli asiakkaalla on tähän valmiudet. Työvoimaviranomainen puolestaan päivittää kotoutumissuunnitelman työllistymissuunnitelmaa vastaavana suunnitelmana kolmen kuukauden välein työnhakukeskusteluissa.

Kiintiöpakolaisten, jälkihuolto nuorten ja turvapaikan saaneiden osalta prosesseja voidaan seurata yhteisesti viikoittaisissa palaverissa kunnan ja hyvinvointialueen pakolaistyötä tekevien työntekijöiden kesken. Alaikäisten asiakkaiden osalta on yhteisiä palaveria kunnan, perhekeskuksen, ELY-keskuksen, ryhmäkodin ja perheryhmäkodin kesken tarpeen mukaan.

2.4 Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio ja kotoutumissuunnitelmat työllisyysalueelle

Työnhakijana olevien maahanmuuttajien osalta palvelut tuottaa työvoimaviranomainen koko työllisyysalueelle. Palveluja tuotetaan hybridimallilla eli sekä lähi- että etätapaamisina asiakkaiden palvelutarpeet sekä kuntakohtaiset asiakasmäärät huomioiden. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvio (myös monialainen) tehdään pääsääntöisesti lähitapaamisena, jalkautumalla asiakkaan asuinkuntaan. Sovitusti asiakkaan palveluprosessin aikana voidaan hyödyntää myös etävalmennusta, käyttämällä suojatua etäyhteyttä. Kotoutumissuunnitelma sekä monialainen kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti samalla tapaamisella kuin tehdään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai monialaisen arviointi. Suunnitelmaa päivitetään työllistymissuunnitelmaa vastaavana asiakirjana kolmen kuukauden välein työnhakukeskusteluissa sekä tarvittaessa aina, mikäli palvelutarpeeseen ja palveluiden järjestämiseen tulee olennaisia muutoksia.

2.5 Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25 §)

Kuopiossa asuu tällä hetkellä noin 100 eri kansalaisuutta ja puhutaan 90 eri kieltä. Suurimmat ryhmät ovat venäläiset, ukrainalaiset ja virolaiset. Kielet, joita puhutaan eniten ovat venäjä, arabia, englanti ja viro. Lapinlahdella sekä Tuusniemellä asuu yhteensä joitakin kymmeniä maahanmuuttajia. Yhteiskuntaorientaatiota järjestetään sekä työtömille työnhakijoille että työvoiman ulkopuolisille asiakkaille. Työnhakijoiden yhteiskuntaorientaation toteuttamisesta vastaa työvoimaviranomainen ja työvoiman ulkopuolisten palvelun tuottaa Kuopion kaupunki.

Alkuvaiheessa palvelua tullaan järjestämään isoimmille kieliryhmille: englanti (englantia riittävällä tasolla osaaville), arabia sekä venäjä/ukraina. Kokemusten ja esiin tulevien tarpeiden pohjalta palveluvalikoimaa tullaan laajentamaan.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

18.11.2024

Julkinen

Työllisyyspalvelu

Kuopiossa on pilotoitu monikielistä yhteiskuntaorientaatiota 1.–15.11.2024. Kohde-ryhmänä pilotissa olivat ukrainankieliset. Pilotointi toteutettiin Kuopion Setlementti Puijolan ylläpitämän kansainvälisen kohtaamispaikan Kompassin toimesta. Pilotista haettiin kokemuksia ostopalveluna toteutettavasta orientaatiosta mm. toteuttamistavan suhteen. Tulokset ja kokemukset kirjataan myöhemmin tiedoksi ja otetaan huomioon palvelua suunniteltaessa.

Monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tullaan järjestämään sekä ostopalveluna että omana toimintana hybridimallia sekä itsenäisen opiskelun mahdollisuuksia hyödyntäen. Tällöin luettua ja opittua asiaa voidaan mahdollisuuksien mukaan syventää osana asiakastapaamista työntekijän kanssa.

Kuopiossa on suunnitteilla malli, jossa itsenäistä opiskelua tuetaan säännöllisillä Teams-/läsnätapaamisilla. Samalla hyödynnetään kaupungin oman henkilöstön kieli-osaamista omana työnä tehtävässä palvelussa.

Tämän lisäksi Pohjois-Savon ELY:n kilpailuttamiin kotoutumiskoulutusten sopimuksiin on kirjattu mahdollisuus tuottaa monikielistä yhteiskuntaorientaatiota koulutuksessa oleville asiakkaille. Kyseisen kilpailutuksen optiota on mahdollisuus hyödyntää vuonna 2025 ja tämän osalta neuvottelut käydään loppuvuodesta 2024. Kokemusten perusteella ostopalvelun lisäksi haetaan monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseksi erilaisia vaihtoehtoja.

2.6 Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27 §)

Pohjois-Savon ELY on kilpailuttanut kotoutumiskoulutukset aiemmin koko Pohjois-Savon alueelle. Kilpailutukseen sisältyy optio vuodelle 2025. Loppuvuoden 2024 aikana käydään neuvottelut option hyödyntämisestä Kuopion työllisyysaluetta ajatellen. Lisäksi Suomenjoella on ollut omaa kotoutumiskoulutusta tilapäistäsuojelua saaville, johon on tullut osallistujia myös Rautalammilta.

Kotoutumiskoulutusta tarjotaan lähiopetuksena Kuopiossa kaikille työllisyysalueen työnhakijoille. Tarkoitus on hankkia myös verkossa toteutettavaa kotoutumiskoulutusta, jotta kotoutumiskoulutusta olisi mahdollisimman kattavasti saatavilla koko alueella. Kielitaidon päättöttestaus (KotoL 26 §) tehdään kotoutumiskoulutuksen yhteydessä.

Suunnitelmat tarkentuvat vuoden 2025 alussa. Kotoutumiskoulutuksissa hyödynnetään ostopalveluita sekä kartoitetaan mahdollisuuksia tuottaa kotoutumiskoulutusta tai siihen rinnastettavaa opetusta omana toimintana. Myös 3. sektorin rooli suomen kielen opetuksessa on tärkeä ja sen osallistumista palvelujen tuottamiseen selvitetään

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

aktiivisesti. Kotoutumiskoulutusta tullaan järjestämään pääsääntöisesti työvoimapalveluna.

3 Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa

Kuopion kaupunki järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta esi- ja perusopetusikäisille lapsille ja nuorille. Perusopetuksessa vieraskieliset lapset ja nuoret saavat suomi toisena kielenä -opetusta, sekä vieraskielisten oppilaiden tukiopetusta. Vieraskielisille perusopetuksen oppilaille tarjotaan mahdollisuutta osallistua oman äidinkielen opetukseen. Näitä kieliä ovat arabian, espanjan, kiinan, ukrainan ja venäjän kielet.

Nuoret 16–18-vuotiaat, juuri Suomeen muuttaneet nuoret, aloittavat suomen kielen opintonsa yleensä nuorten ryhmässä, mikä on Kuopion perusopetuksen ja Kuopion kansalaisopiston aikuisten perusopetuksen yhteinen ryhmä. Ryhmän tavoitteena on kehittää nuoren kielitaitoa niin, että hän voi hakeutua opiskelujensa jälkeen toiselle asteelle valmentaviin TUVA-opintoihin, toisen asteen opintoihin, tai jatkaa aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opintojen pariin.

Kuopion kansalaisopisto järjestää myös luku- ja kirjoitustaidon ABC-opetusta sekä aikuisten perusopetusta maahan muuttaneille nuorille ja aikuisille. Kansalaisopisto järjestää myös perusopetuslain 46§ alaista aikuisten perusopetuksen lukutaito- ja alkuvaiheen opetusta nuorille ja aikuisille.

Kuopion kaupungin aikuislukio järjestää oppivelvollisille nuorille TUVA-koulutusta, joka on tarkoitettu perusasteen päättäneille nuorille, joilla ei ole toisen asteen opiskelupaikkaa. TUVA-koulutuksessa on oma S2-linja, jossa nuoret voivat parantaa suomen kielen taitoaan, ennen toiselle asteelle hakeutumistaan.

Suomen kielen kursseja Kuopiossa antavat seuraavat toimijat: Itä-Suomen yliopiston Kielikeskus, Savonia Ammattikorkeakoulu, Kuopion aikuislukio, Kuopion Kansalaisopisto, Kuopion kesäyliopisto, Setlementti Puijolan Kansainvälinen kohtaamispaikka Kompassi, Savon ammatti- ja aikuisopisto (Sakky), Pohjois-Savon opisto.

4 Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 10 §:n 1 mom. 5 kohta)

Kuopion kaupungilla vastuu maahanmuuttopalveluiden kaupunkitasoisesta koordinaatiosta on työllisyyspalvelulla. Työllisyyspalvelu vastaa myös ohjaus- ja neuvontapalveluista kaikille maahanmuuttaneille maahantulon syystä tai kestosta riippumatta.

Kuopiossa maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta toteutetaan TyöNavigaattori/International house nimisen integraatioalustan kautta. TyöNavigaattoriin ovat integroituna

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

18.11.2024

Julkinen

Työllisyyspalvelu

tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut kaikille maahanmuuttaneille. Palvelua saa tällä hetkellä suomen, englannin, ruotsin, venäjän, arabian ja persian kielillä. Lisäksi käytössä ovat tulkkaukspalvelut.

TyöNavigaattorissa/International house:ssa saa neuvontaa mm. suomalaisesta yhteiskunnasta ja viranomaisten palveluista (poliisi, Kela, maistraatti) sekä työ- ja koulutusmahdollisuuksista, kielikursseista, terveydenhuollosta, päivähoidosta, asumisesta. Työtä tehdään yhteistyössä verkoston kanssa. Asiakas ohjataan TyöNavigaattorissa/International house:sta hänen tarvitsemaansa palveluun. TyöNavigaattorissa/International house:ssa järjestetään myös infotilaisuuksia ja ryhmätapahtumia esimerkiksi työnhaun tukemiseksi. Työtä tehdään myös jalkautuen. Jalkautuvan työn tavoitteena on tavoittaa maahanmuuttaneita myös palveluiden ulkopuolelta, tuoda tietoa palveluista ja auttaa asiakkaita ohjautumaan heille sopiviin palveluihin.

5 Asettautumispalvelut (KotoL 5§ kohta 3)

Asettautumisen edistämiseksi tarkoitetaan toimia, joilla tuetaan erityisesti työ- tai opiskeluperusteisesti kuntaan muuttavan maahanmuuttajan kotoutumista kunnan kotoutumisohjelman ulkopuolella. TyöNavigaattorissa/International house:ssa voidaan auttaa esimerkiksi työperäisesti maahantulleiden puolisoja kartoittamaan opinto- ja työskentelymahdollisuuksia sekä löytämään harrastuksia ja tukea muun vapaa-ajan verkoston rakentamiseen. Vapaa-ajan neuvontapalvelun tavoitteena on lisätä maahanmuuttaneiden aktiivisuutta, liikkumista ja yhteisöllisyyttä. Toiminta tähtää syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseen, hyvinvoinnin lisääntymiseen ja samalla se auttaa suomalaisen yhteiskuntaan integroitumisessa.

TyöNavigaattorissa/International house:ssa voidaan auttaa ja neuvoa myös rekisteröitymiseen sekä lupa-asioihin liittyvissä viranomaisasioissa. Ohjausta ja neuvontaa voidaan antaa esimerkiksi puhelinliittymien ja pankkitilin avaamiseen liittyvissä kysymyksissä tai liittyen lastenhoito- ja koulupaikkojen hakemiseen. Tukea voi saada TyöNavigaattorissa/International house:sta myös puolison työnhakuun sekä opiskelumahdollisuuksien kartoittamiseen. Asunnon hakemisessa avustetaan tarvittaessa mm. lomakkeiden täytössä tai vaikkapa kertomalla millaisia eri asuinalueet ovat ja millaisia palveluja, kuten kouluja, niissä on. Kaupungin ja palveluiden esittely löytyy kattavasti esitteestä [Welcome to Kuopio](#).

6 Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Muita Kuopion järjestämisvastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

on esitelty International House Kuopio sivustolla ([International House Kuopio - Kuopio](#)) sekä noilta sivuilta löytyvällä Newcomers' Guide esitteestä. Tältä sivustolta löytyy myös tietoa, kuinka voi osallistua järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan.

7 Yhteistyö

Kiintiöpakolaisten, jälkihuoltonuorten ja turvapaikan saaneiden osalta prosesseja voidaan seurata yhteisesti viikoittaisissa palavereissa kunnan ja hyvinvointialueen pakolaistyötä tekevien työntekijöiden kesken. Alaikäisten asiakkaiden osalta on yhteisiä palavereja kunnan, perhekeskuksen, ELY-keskuksen, ryhmäkodin ja perheryhmäkodin kesken tarpeen mukaan. Pohjois-Savon ELY-keskus ylläpitää myös alueellisia verkostoja, jotka kokoontuvat säännöllisesti. Kuopion kaupunki koordinoi mm. maahanmuuttajaopetuksen verkostoa sekä KV -Kohtaamo nimistä yhteistyöverkostoa, jossa on hyvin laajasti mukana alueen yhteistyökumppaneita.

Kotoutumisohjelman valmistelussa on noussut vahvasti esiin se, että kotoutuminen on laaja, kaupungin eri palvelualueet sekä sen yhteistyökumppaneiden toimintaa läpileikkaava kokonaisuus. Tämän vuoksi on syytä perustaa yhteistyöryhmä operatiivisen toiminnan tueksi. Tämä yhteistyöryhmä on tarpeellinen, koska se tuo yhteen erilaisia osaamisalueita ja näkökulmia, joita tarvitaan näiden laaja-alaisten kysymysten ratkaisemiseksi ja päätöksenteon tueksi. Työryhmän toiminnan tarkoitus tullaan kuvaamaan loppuvuoden 2024 aikana. Samalla ryhmälle laaditaan alustavat tavoitteet, joiden työstämistä jatketaan ryhmän aloittaessa toimintaansa.

Julkinen

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut työllisyysalueelle tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkai- den palvelut tuottava taho (Kuopio, Tuusniemi, Lapin- lahti ja Kaavi)
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Kuopion työllisyysalueen työ- voimaviranomainen Palvelu toteutetaan lähita- paamisena.	Kuopion kaupungin maahan- muutto-ohjaaja Palvelu toteutetaan lähita- paamisena.
Monialaisen osaamisen ja ko- toutumisen palvelutarpeen arviointi	Kuopion työllisyysalueen työ- voimaviranomainen Palvelu toteutetaan lähita- paamisena.	Kiintiöpakolaiset, turvapaikan saaneet ja jälkihuollon piiriin kuuluvat nuoret: tehdään yh- dessä PSHVA:n kotouttavan sosiaalityön ja terveydenhuo- lon kanssa Alaikäiset ilman huoltajaa tul- leet: tehdään perhekeskuksen sosiaalityöntekijän sekä HVA:N terveydenhoitajan kanssa Muut: työikäisten sosiaalipal- veluista sosiaalityöntekijän kanssa, mahdollisesti muut vi- ranomaiset kuten terveyden- huollon, vammaispalvelun tai ikäkeskuksen edustus Palvelu toteutetaan lähita- paamisena.
Kotoutumissuunnitelma	Kuopion työllisyysalueen työ- voimaviranomainen Ensimmäinen suunnitelma tehdään lähitapaamisena osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvion yhtey- dessä. Jatkossa voidaan hyö- dyntää myös etävalmennusta.	Kuopion kaupungin maahan- muutto-ohjaaja Ensimmäinen suunnitelma tehdään lähitapaamisena osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvion yhtey- dessä. Jatkossa voidaan hyö- dyntää myös etävalmennusta.

Julkinen

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut työllisyysalueelle tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkai- den palvelut tuottava taho (Kuopio, Tuusniemi, Lapin- lahti ja Kaavi)
	Suunnitelmaa päivitetään kol- men kuukauden välein työn- hakukeskusteluissa tai palve- lutarpeen olennaisesti muut- tuessa.	Suunnitelmaa päivitetään vä- hintään kuuden kuukauden välein tai palvelutarpeen olen- naisesti muuttuessa.
Monialainen kotoutumissuun- nitelma	Kuopion työllisyysalueen työ- voimaviranomainen	Kiintiöpakolaiset, turvapaikan saaneet ja jälkihuollon piiriin kuuluvat nuoret: tehdään yh- dessä PSHVA:n kotouttavan sosiaalityön kanssa sekä kon- sultoidaan tarvittaessa HVA:n terveydenhoitajaa Alaikäiset ilman huoltajaa tul- leet: tehdään perhekeskuksen sosiaalityöntekijän kanssa Muut: työikäisten sosiaalipal- veluista sosiaalityöntekijän kanssa, mahdollisesti muut vi- ranomaiset kuten terveyden- huollon, vammaispalvelun tai ikäkeskuksen edustus Ensimmäinen suunnitelma tehdään lähitapaamisena osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvion yhtey- dessä. Jatkossa voidaan hyö- dyntää myös etävalmennusta. Suunnitelmaa päivitetään kol- men kuukauden välein työn- hakukeskusteluissa tai palve- lutarpeen olennaisesti muut- tuessa.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut työllisyysalueelle tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkai- den palvelut tuottava taho (Kuopio, Tuusniemi, Lapin- lahti ja Kaavi)
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Kuopion työllisyysalue Alkuvaiheessa ostopalveluna. Tarkoitus on hyödyntää myös omana toimintana tuotettua palvelua, hybriditoteutusta sekä itsenäisen opiskelun mahdollisuutta. Tällöin opis- kelun aikana esiin tulleita ky- symyksiä ja tiedon syventä- mistä voidaan tehdä omana toimintana osana normaalia asiakastapaamista.	Kuopion kaupunki Alkuvaiheessa ostopalveluna. Palvelua tullaan tuottamaan kokonaan/osittain myös omana toimintana.
Kotoutumiskoulutus	Kotoutumiskoulutusta tarjo- taan lähiopetuksena Kuopi- ossa kaikille työllisyysalueen työnhakijoille. Tarkoitus on hankkia myös verkossa toteu- tettavaa kotoutumiskoulu- tusta, jotta kotoutumiskoulu- tusta olisi mahdollisimman kattavasti saatavilla koko alu- eella. Kielitaidon päättötes- taus (KotoL 26 §) tehdään ko- toutumiskoulutuksen yhtey- dessä. Suonenjoella on ollut omaa kotoutumiskoulutusta tila- päistäsuojelua saaville, johon on tullut osallistujia myös Rautalammilta.	Maahanmuutto-ohjaaja ohjaa kotoutuja-asiakasta, joka ei ole oppivelvollinen, osallistu- maan sopivaan kotoutumis- koulutukseen.
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (10§)		TNO-palvelut järjestetään TyöNavigaattorissa/Internati- onal house:ssa, asiakas voi va- rata myös ajan nettisivuilla

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

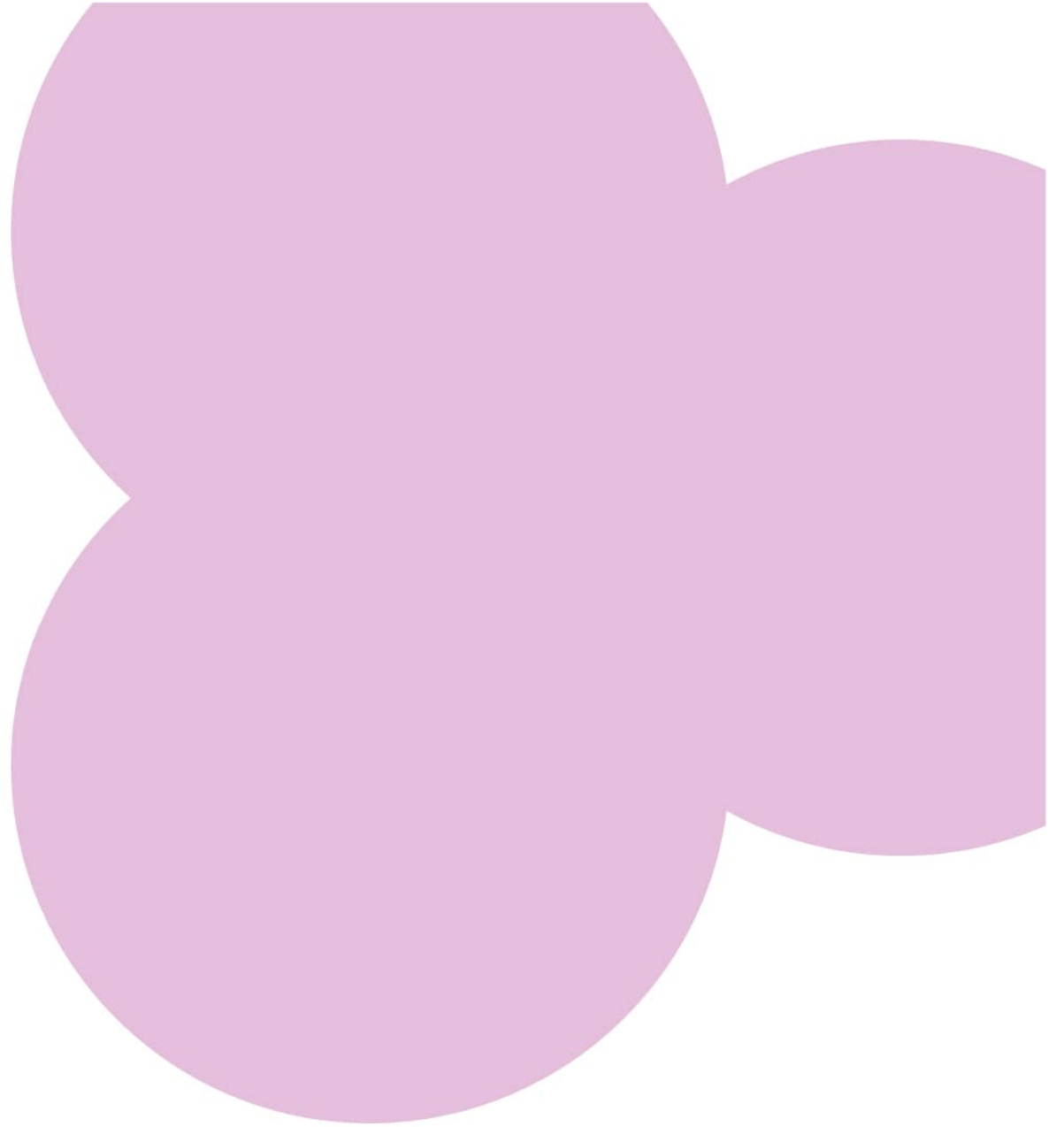
Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut työllisyysalueelle tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkai- den palvelut tuottava taho (Kuopio, Tuusniemi, Lapin- lahti ja Kaavi)
Muu ohjaus ja neuvonta	Työvoimaviranomainen neu- voo työnhakuun, työhön/opis- keluun, yrittäjyyteen, työ- markkinoihin ym. liittyvissä asioissa	olevan lomakkeen kautta. Li- säksi ohjausta ja neuvontaa annetaan etäyhteyksiä hyö- dyntämällä sekä www-sivujen kautta. Tarvittaessa TNO-palvelut jal- kautuvat myös sopimuksen mukaisiin kuntiin.
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen		Kuopion kaupungin hyvin- vointiryhmä toimii kaupunki- tasoisena kotoutusasioita yh- teen sovittavana ryhmänä sekä linkkinä päätöksente- koon. Kaupunginjohtajan joh- toryhmän päätöksellä hyvin- vointiryhmä vastaa kotoutu- mislain tarkoittamasta yh- teensovitus tehtävästä ja kyt- kennästä talousarvion ja stra- tegian valmisteluun sekä seu- rannasta. Ryhmällä itsellään ei ole toimivaltaa, vaan se on luonteeltaan aloitteita ja eh- dotuksia tekevä. Hyvinvointiryhmälle raportoi- daan kotoutumisasioista ker- ran vuodessa, talousarvion valmistelun aikaan tai tavoit- teiden seurannan näkökul- masta.

Kuopion kaupunki
Elinvoima- ja konsernipalvelut
Työllisyyspalvelu

18.11.2024

Julkinen

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut työllisyysalueelle tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkai- den palvelut tuottava taho (Kuopio, Tuusniemi, Lapin- lahti ja Kaavi)
		Lapinlahden, Tuusniemen ja Kaavin kuntien kanssa palve- lujen ja kotoutumisohjelman toteumista käydään sopimuk- sen seurantapalavereissa so- pimuksessa kuvatulla tavalla.

KUOPIO.

www.kuopio.fi

Kuopion kaupungin strategia 2035

Vanhusneuvosto kommentoi seuraavaa:

Strategia huomioi kattavasti kaupunkilaisten ja myös ikäihmisten tarpeita. Ylätason suunnitelmana se ei voi mennä liikaa yksityiskohtiin. Strukturoitu esitystapa toimii hyvin laajan kokonaisuuden hallitsemiseksi.

Joitakin kohtia yksityiskohdista vanhusneuvosto kommentoi, kuten koulutusjärjestelmän kokonaisuuden huomioon: koko linja varhaiskasvatuksen laadusta, peruskoulun ja lukoin kautta ammatilliseen koulutukseen ja edelleen korkeakoulutukseen. Luonnoksessa on kysymys, pitäisikö II-aste mainita, pitää, koska kaupungilla on päätösvaltaa koulutukseen ja kaupunki on ammattitaitoisen työväestön osalta saajataho, voidakseen strategian toteutussuunnitelman mukaan saada osaavaa, monipuolista työtekijäjoukkoa.

Strategiassa on hyvin esillä yrittäjyysympäristöön liittyvät tekijät. Osana yritystoiminnan edistämistä kiinnitämme huomiota kaupunkirakenteen mm. kaavoituksen suunnitelmaan. Tonttikaavoitus asumiseen ja yrityksille on tehostettavaa, niin että yritystontteja on useampi tarjolla kuin kysyntää olisi.

Lähes kaikki strategian tavoitteet palvelevat myös ikäihmisiä, ja ikäihmisten kannalta strategiassa on hyviä tavoitteita. Suuren ja osin erityistä huomiota vaativan ryhmän on hyvä saada nostoja toteutussuunnitelmaan, esim. palveluliikenteen sujuminen ja muu turvallinen liikkuminen.

Päämäärää ”hyvinvoiva ja yhteisöllinen (kaupunki)” on mitattava myös jollain **ikäystävällisyyden mittarilla**.

Ikäihmisten kannalta strategiassa voisi nostaa **lähipalveluiden, lähiluonnon ja lähellä olevien kohtaamispaikkojen merkitystä**. Strategiassa on korjaamista vaativa kohta: kaupunkikeskustapainotteisuus kehittämisessä, kaavoituksessa, ympäristön kuvailuissa. Kuopion laajan ns. maaseutualueen merkitys nostettava uudelle tasolle. Vanhenevan väestön määrän ei pidä hämätä varsinkaan strategian luomisessa.

Maaseutumme väestö elää lähiluonnossa, vielä hetken perinteisten maaseudun ihmisten terveessä ilmapiirissä ja tehden yhteiskunnan mm. huoltovarmuuden kannalta arvokasta ns. alkutuotannon työtä. Lisäksi maaseutumme laajentaa matkailun elinkeinon kehittämistä, pöyhitään vähän historiaa, alkaa paljastua rikasta, kulkijaa kiinnostavaa kulttuuria ja arkea.

Kaupunki voi edelleen edistää ikäihmisten hyvinvoinnin edistämistä, kuten nyt poikkihallinnollinen toiminnan kehittäminen hyvinvointialueen kanssa HYTE – toiminnan ja kulttuurihankkeiden kohdalla tapahtuu.

5.11.2025

Kuopion vanhusneuvosto

Pirkko Ohvo, puheenjohtaja

Vastaus

05.11.2025

Asianro 5893/00.02.16/2025

Kuopion vanhusneuvostolta vastaus Tuula Laitiselle ja hänen kanssakirjoittajilleen

Kiitämme antamastanne palautteesta sekä palveluliikenteestä, että Kuopion vanhusneuvoston toimintaan.

Vanhusneuvoston tehtävä on vain ja ainoastaan edistää vanhojen ihmisten asioiden esille tuloa, palvelujen suunnittelua ja tehdä aloitteita ja lausuntoja asioiden suunnittelussa ja päätöksentekoon menevistä asioista. Tehtävämme on määritelty toimintasäännössämme ja on avoin asiakirja jokaiselle kansalaiselle.

Kuopion vanhusneuvosto on käsitellyt PALI-liikenteen järjestelyjä seuraavasti:

1. Vanhusneuvoston kannanotto kaupunginhallintoon kesäkuussa 2024. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan vastaus, selvitys sen hetkisestä suunnitteluvaiheesta ja arvio siitä, milloin päätöksiä tehdään.
2. Eläkeläisjärjestöjen yhteistoimintaelin on tehnyt lausuntonsa myös ja käsitellyt vanhusneuvostossa.
3. Vanhusneuvoston kokouksessa 25.9.2025 käsiteltiin PALI-liikenteeseen liittyvä kokonaisuus, kaupungin joukkoliikenneyksikön edustajat esittelivät nykytilanteen, muutokset, joita on autoihin tehty, tilausjärjestelmän, yhteystiedot ja liikenteen esittelyoppaan.
4. 11.9.2025 on tehty esteettömyyskartoitus PALI-autoihin vammaispalveluiden toimesta. Mitään estettä ei ajoneuvojen käytölle löytynyt Kuopion PALI-kalustossa.

Lyhyt historia:

- 1.1.2018 Kuopion henkilökuljetusyksiköltä -> Perusturvan alaiselle vammaispalveluyksikölle
- 1.1.2023 Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle ▪Matkojen yhdistelykeskus (MYK) otti kyytitilaukset vastaan
- 1.1.2024 neuvottelujen tuloksena hyvinvointialue olisi lopettanut koko PALI - liikenteen. PALI siirtyi Kuopion joukkoliikenneyksikön hoidettavaksi 2024.

PALI- vaatimukset:

- EU:n säännös ECE R 107 määrittelee vähimmäisvaatimukset busseille
- Säännössä on esitetty monia kaluston laatuun, turvallisuuteen ja esteettömyyteen liittyviä asioita mm. käytävien leveys, liikkumisesteisille varatut istumapaikat ja tilat, stop-nappuloiden sijoittelu merkityillä paikoilla.

Muistio

05.11.2025

Asianro 5893/00.02.16/2025

PALI-liikenteessä 4 autoa Kuopiossa ja 1 auto Nilsiässä

- kaikki bussit ovat esteettömiä, matalalattiaisia, käsikaiteet poistettu näin saatu lisätilaa käytäville.

Bussit tarvitsevat maavaran, siksi eivät voi olla matalammalla kuin nyt ovat.

Toivomme mukavia matkoja PALI-busseja tarvitseville. Ja hyvää syksyä ja talven odotusta.

Kuopion vanhusneuvosto
puheenjohtaja Pirkko Ohvo

Vinkkejä tietoturvaan

Vanhusneuvosto

• 20.11.2025

- Tavoitetilä, jossa kybertoimintaympäristöön voidaan luottaa ja jossa sen toiminta turvataan
- Kyberturvallisuus tarkoittaa digitaalisen ja verkottuneen yhteiskunnan tai organisaation turvallisuutta ja sen vaikutusta niiden toimintoihin
- Kybertoimintaympäristön synonyyminä voidaan käyttää termiä digitaalinen toimintaympäristö

Lähde: Julkisen hallinnon digitaalinen turvallisuus, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:23, 42 sivua
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162169>

Järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus

- Saatavuus tarkoittaa, että tieto on hyödynnettävissä haluttuna aikana.
- Eheys tarkoittaa tiedon yhtäpitävyyttä alkuperäisen tiedon kanssa ja
- Luottamuksellisuus tarkoittaa sitä, ettei kukaan sivullinen saa tietoa.

Tietoturvan järjestelyjä ovat esimerkiksi kulunvalvonta, tilojen lukitus, asiakirjojen turvallinen säilytys ja hävitys, tietojen salaus ja varmuuskopiointi sekä palomuurin, virustorjuntaohjelman ja varmenteiden käyttö. Tietoturvaan kuuluu muun muassa tietoaaineistojen, laitteistojen, ohjelmistojen, tietoliikenteen ja toiminnan turvaaminen.

Tietoturvalla ja tietoturvallisuudella voidaan tarkoittaa myös oloja, joissa tietoturvariskit ovat hallinnassa.

Tietosuoja

Järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tietyn tyyppisen tiedon, **henkilötietojen**, asianmukainen käsittely ja niiden yksityisyyden säilyminen

Tietosuoja pyritään toteuttamaan muun muassa tietoturvalla.

Aikaisemmin tietosuoja-sanana merkitys on ymmärretty laajemmin käsittämään muutakin kuin henkilötietojen suojaamista.

Lähde: Tietotekniikan termitalkoot, 2018-08-26

Mitä uhkia meihin kohdistuu ?

Tietoturvallisuuteen kohdistuva uhka on jatkuvaa!

- Satunnaisesti kohdistuvat haittaohjelmahyökkäykset, laitteiden ja ohjelmistojen turva-aukkojen systemaattinen etsiminen sekä valtava määrä roskapostia ja kalasteluviestejä ovat verkossa nykyään lähes normaalia taustaliikennettä
- Verkossa ilmenee myös tietoisesti kohdistettuja hyökkäyksiä, joilla hyökkääjä voi pyrkiä estämään organisaation tarjoaman palvelun toiminnan tai pääsemään käsiksi kohdeorganisaation tietoihin.
- Tietojen oikeudettoman käsittelyn voivat mahdollistaa myös tietoturvan laiminlyönnit tai vahingot, kuten asiakirjojen huolimaton käsittely, säilytys tai tuhoaminen ja käyttöoikeuksien lainailu.
- Poikkeamatilanteissa ei välttämättä aina ole taustalla tahallista toimintaa. Syynä voivat olla myös erilaiset olosuhdeongelmat, kuten luonnonilmiöistä johtuvat sähkökatkot tai vesivahingot, laitteistojen vikatilanteet tai laiminlyönnit tietoturvaohjeiden noudattamisessa.

Uhkakuvia työssä ja vapaa-aikana ?

- päätelaitteeseesi iskee haittaohjelma (virus tai jokin vastaava)
- joudut kohdennetun hyökkäyksen uhriksi
- päätelaitteesi varastetaan
- laitteessasi olevia salassa pidettäviä tietoja vuotaa muualle
- tietojasi vuotaa sosiaalisen median palveluiden kautta esimerkiksi myynti- ja markkinointitarkoituksiin
- käyttäjätunnuksesi ja salasanasi työtehtäviesi hoitamisessa tärkeään palveluun kaapataan
- päätelaitteessasi olevat tiedostot ovat huonosti varmuuskopioituja ja laitteen hajotessa menetät tärkeitä tietoja
- päätelaitteesi tietoturvapäivitykset eivät ole ajan tasalla
- joudut kuljettamaan ja käsittelemään työpaikan ulkopuolelle salassa pidettäviä tietoja
- et tiedä, mitkä asiat ovat työtehtävissäsi salassa pidettäviä
- et tiedä, mitkä ovat vastuusi tietoturvallisuuden osalta
- et osaa käsitellä salassa pidettäviä tietoja oikeilla työvälineillä

Mitä turvattavaa tietoa meillä on ?

- Julkista tietoa

- oltava saatavilla
- oltava oikeellista

- Salattavaa tietoa

- henkilötiedot (laki vaatii)
- sovitut salattavat tiedot

- Tehtyä työtä (omaa tai muiden tekemää)

- salasanat ja käyttäjätunnukset - valokuvat – henkilö- ja terveystiedot -ihmissuhde/talous ja muut yksityiset tiedot - tilitiedot - tiedostot ja ohjelmat joita ei ole oikeutta levittää - tiedostot tai esineet jotka sisältävät paljon tietoa tai työtä - ainutlaatuiset asiat, jotka eivät ole korvattavissa-

Millaista salasanaa pitäisi käyttää ?

- Mitä pidempi salasana on, sitä turvallisempi se on.
- Hyvä salasana on helppo muistaa, mutta vaikea arvata.
- Kokonainen lause on hyvä salasana.
- Käytä salasanassasi isoja kirjaimia ja erikoismerkkejä.
- Kirjoitusvirheet, murre, puhekielen ilmaisut ja muu sanojen rikkominen vahventavat salasanaa.
- Tee jokaiseen palveluun oma salasana.
- Panosta tärkeisiin salasanoihin, kuten sähköpostin salasanaa.
- Älä koskaan kerro kenellekään salasanojasi - edes viranomaiset eivät niitä sinulta kysy!

Esim. <https://pidempiparempi.fi/> (Kyberturvallisuuskeskus)

Sähköpostin uhkat

- Meneekö viesti perille?
- Meneekö oikealle vastaanottajalle?
- Tuleeko viesti ilmoitetulta lähettäjältä?
- Luottamuksellisen tiedon jatkolähettäminen?
- Lukeeko viestin sisällön joku ulkopuolinen?
- Huijausviestit?
- Haittaohjelmat ?
- Postilaatikon kaappaus?

hyvä käyttäjä

Ilmoitetaan sinulle viimeinen aika, jolloin olemme lopettaneet saapuvien sähköpostiviestien käsittelyn tililläsi koska olet kieltäytynyt vahvistamasta tiliäsi ja saatamme joutua lukitsemaan tilisi, jos tätä ilmoitusta ei oteta huomioon.

Päivitä tili napsauttamalla tätä kirjaudu tästä <<https://lo1454.wixsite.com/mysite>> ja kirjaudu sitten tilitietosi. toisessa sähköpostiosoitteesi tiliä päivitetään nyt. Ystävällisin terveisin

Microsoftin tuki.

Tekijänoikeus 2019Inc.

Hälytys: Hyvä Kuopio-mail-käyttäjä,

Olemme juuri päättäneet kuopio webmail -päivityksen, noudata alla olevaa linkkiä kirjautumalla kuopio webmail-tiliisi ja vahvista, että kuopio-tili on edelleen aktiivinen ja päivitetty.

Via: <http://web-admin102.000webhostapp.com>

Kiitos, että käytit Kuopio Webmail -portaalia Kuopio keskusvarmentamispalvelu.

Arvoisa asiakas,

Huomioimme ei-normaalia toimintaa tilinne.

Klikkaa ja tarkista maksu saadaksesi lisätietoja.

[Tarkista maksu](#)

Tämä voi johtua eri syistä, esimerkiksi salasanan tai käyttäjätunnuksen vuotamisesta, kalasteluhyökkäyksistä tai haittaohjelmista. Meille on erittäin tärkeää taata tilinne turvallisuus ja estää mahdolliset petokset tai tietojenkalasteluyritykset.

Parhain terveisin,

OP.fi Pankki

Lähettäjä: POLIISIN HALLINTO <poliisinjohto.seppokolehmainen@gmail.com>

Lähetetty: keskiviikko 15. helmikuuta 2023 15.01

Aihe: Fwd: LAIN RIKKOMINEN

Huomionne,

IT-asiantuntijamme ovat useiden tutkimusten perusteella havainneet, että harjoitat Internet-verkossasi epäterveellistä toimintaa, jota pidetään lainvastaisena. Tämän ilmoituksen liitteenä oleva raportti sisältää kaikki tarvittavat tiedot.

Virtanen Anna,

Valtion poliisin tiedotus- ja tunnistuspalvelu

YHTEISTYÖLAITOKSET : POLIISI - SISÄMINISTERIÖ - OIKEUSMINISTERIÖ -
EUROPOL

Hyvä herra/rouva

Olemme ryhtyneet oikeustoimiin sinua vastaan lapsipornografiasta, pedofiiliasta, verkko-pornografiasta, seksuaalisesta häirinnästä ja siveettömästä pahoinpitelystä tietokoneen etsinnän aikana saatujen tietojen perusteella.

Tiedoksi: Lainsäätäjä on täsmentänyt, että televerkon välityksellä tehtyihin rikoksiin ja rikoslaissa säädettyihin rikoksiin sovelletaan ankarampia rangaistuksia.

Tutinnan tuloksena olemme todenneet, että olet syylistynyt rikollisiin tekoihin, kuten ekshibitionististen tai lapsipornografisten kuvien ja videoiden hallussapitoon, katseluun, lataamiseen ja lähettämiseen alle 16-vuotiaiden henkilöiden kanssa käydyissä keskusteluissa.

Havaitsimme myös, että eroottisia viestejä, seksuaalisia kohtauksia tai masturbaatioistuntoja välitettiin webbikameräkäyntien ja pikaviestikeskustelujen kautta.

On syytä huomata, että alle 16-vuotiaiden saatavilla oleva seksuaalisesti ilmeinen sisältö ja seksuaaliset viestit ovat rikoksia, kuten seksuaalisen sisällön levittäminen, lapsipornografia, pedofiilia, verkko-pornografia ja seksuaalinen häirintä, jotka ovat rangaistavia.

Suuri osa tietoverkkoon tunkeutumisen kautta tallennetuista tiedoista on merkittävä todiste rikollisesta toiminnastasi.

Lähetä meille perustelusi sähköpostitse 48 tunnin kuluessa, jotta voimme tutkia sen.

Jos emme saa vastausta tämän ajan kuluessa, päättelemme, että hyväksyt syytteet. Siksi annamme pidätysmääräyksen, ja lähin poliisiyksikkö pidättää sinut välittömästi, minkä jälkeen lähetämme raportin alueesi tuomioistuimelle.

Tämän jälkeen laitamme sinut kansalliseen seksuaalirikollisten rekisteriin, ja tietosi välitetään myös pedofiilien vastaisille järjestöille ja tiedotusvälineille.

Lähetä vastauksesi poliisihallinnon sähköpostiosoitteeseen:

SEPPÖ KOLEHMAINEN - POLIISIYLIJOHTAJA

POLIISI - PITKAKATU 1, 65400 TORNIO

Ohjeita aidon sähköpostin tai verkkosivun tunnistamiseen

- [Näin tunnistat aidot verkkosivut ja viranomaiset – vältä huijaukset verkossa | Kyberturvallisuuskeskus](#)

- Käytä luotettuja ja suojattuja verkkoja
Periaatteena on, ettei kannata käyttää mitään verkkoja, joiden tietoturvaan et voi luottaa. Vieraan verkon sijaan voi käyttää esimerkiksi oman puhelimen verkkoyhteyttä.
Jos käytät etätöissä langatonta lähiverkkoa eli WLANia tai WiFiä, katsothan että se on suojattu salasanalla.
- Käytä työskentelyyn ensisijaisesti omia työvälineitäsi
Julkisten laitteiden käyttöä on syytä välttää tärkeiden asioiden parissa

Tiedostot

- eri sovellukset

Salasanat ja käyttäjätunnukset

- selaimen automaattitäyttö
- muulla tavalla tallennetut

Luottokorttinumerot

- selaimen automaattitäyttö
- ladatut maksutiedostot, kuitit

Hetu

- ladatut dokumentit, kuitit

Automaattivarmistukset pilveen

- Somepalvelut
- Google, iCloud, WhatsApp, jne, jne

Tuhotut tiedostot

- Kaikki tuhotut tiedostot, nekin jotka on poistettu roskakorista, ovat palautettavissa ellei levyä ole ylikirjoitettu

Kontaktit

- osoitekirja

Pankkitiedot

- ladatut kuitit

Sähköpostit

- sisältö
- ladatut liitteet

Puhelintiedot

- lokit

Tekstiviestit

- lokit

Vieraillut nettisivut

- selaimen välimuisti
- selaimen historiatiedot
- evästeet

Paikkatietohistoria

- valokuvat
- navigointi -appsit

Henkilötietoa, myös arkaluontoista

- valokuvat

Reaaliaikainen paikkatieto

- GPS

Nimi, osoite, muut tiedot

- selaimen automaattitäyttö

- **Pysy valppaana!**

Liikkeellä on muun muassa teknisen tuen nimissä soitettuja huijauspuheluja. Myös esim. koronavirusta ja muita ajankohtaisia aiheita hyödynnetään erilaisissa huijausyrityksissä. Ole siis tarkkana, mitä klikkaat ja mihin tietojasi annat.

Some -tilit ja tietoturva

- [Sometilit kuntoon – vinkit turvalliseen somettamiseen | Kyberturvallisuuskeskus](#)

Informaatiovaikuttaminen

Väärennökset: kuvat ja videot

- Tosiasioita voidaan väärentää tai manipuloida.
- Valeasiantuntijoita voidaan hyödyntää ja todistajia voidaan lahjoa tai uhata.
- Uutispalveluja voidaan käyttää propagandakanavina ja automatisoidut tilit, eli botit voivat käydä digitaalista keskustelua, mikä luo harhakuvan vilkkaasta julkisesta keskustelusta.

Henkilöihin kohdistuvat verkkohyökkäykset; (kaapataan esim. merkittävien henkilöiden tilejä)

Miten toimin?

- Kun törmäät uuteen sisältöön, tarkastele kokonaisuutta.
- Lue koko teksti ennen kuin tykkäät tai jaat sitä. Somepalvelujen logiikka on, että mitä enemmän reaktioita jokin postaus saa, sitä enemmän palvelu suosittelee sitä muille..
- Voit myös miettiä miten, tekstillä ja kuvilla pyritään sinuun vaikuttamaan. Perustuuko viesti faktoihin vai tunteeseen?
- Tykkäykset ja jaot eivät kerro sitä, ovatko postauksessa esitetyt asiat totta. Tykkäyksiä voi myös ostaa.

Ohjeita ja oppaita hyödynnettäväksi

[Tietoturvaohjeita kotiin ja työpaikalle](#)
[Kyberturvallisuuskeskus](#)

KYBERTURVALLISUUSKESKUKSEN OPPAAT

- Salasanat haltuun - Kuka käyttää tiliäsi?
- Pidempi parempi - Näin teet hyvän salasanan
- Etätöön tietoturva - ohjeita työntekijöille
- Kyberturvallisuuden perussanasto
- Kysymyksiä ja vastauksia identiteettivarkauden tai tietovuodon uhrille
- Nasevia neuvoja tiliesi turvaamiseksi
- Netiketti - verkossa liikkujan työkalupakki
- Neuvoja identiteettivarkauden tai tietovuodon uhrille
- Näin pidät huolta tietoturvasta kotona ja työpaikalla
- Näin suojaudut nettihuijaukselta
- Näin suojaudut tietomurroilta
- Ohjeita pilvipalvelujen turvallisuudesta yksityishenkilöille, pienyhteisöille ja -yrityksille
- Toimi näin jos havaitset tietoturvapoikkeaman
- Turvallisuusopas poikkeusolojen jälkeiseen aikaan